

OKTATÁS

Átadták a Magyar Kémiaoktatásért díjakat

2017. november 13-án négy kémiatanár vehette át kiemelkedő szakmai munkásságáért a Magyar Kémiaoktatásért díjat az MTA Vörösmarty-termében. Az elismerést a Richter Gedeon Alapítvány 1999 óta évente ítéli oda olyan kémiatanároknak, akik évtizedeken át tartó áldozatos munkájukkal jelentősen járulnak hozzá a kémia megszerettetéséhez, a tehetséges diákok felkarolásához, a magas színvonalú szakképzéshez.

Dr. Szántay Csaba, a Magyar Kémiaoktatásért díj kuratóriumának elnöke köszöntő beszédében egyebek mellett érdekes párhuzamot vont a gyógyszerkutatás és a tanári pálya között – mindkettőre jellemző, hogy csak 10–15 év múlva derül ki, hogy a munka eredményre vezet-e. Ilyen szemmel tekintünk az ez évi díjazottak évtizedes áldozatos alkotómunkájára is. *Dr. Pellionoiszné dr. Paróczai Margit* a Richter Gedeon Nyrt. emberierőforrás-igazgatója utalt arra, hogy a pedagógus tevékenysége alapvető társadalmi szerep. Minden szülő számára meghatározó kérdés, hogy vajon jó kezekre bízva-e a gyereket a legfogékonyabb életkorban. Az, ahogyan a kitüntetettek megvalósítják a pedagógusszerepet, értékrendjükéről, szakmai és emberi kvalitásukról tanúskodik.

A kitüntetettek: *Karasz Gyöngyi*, a Gödöllői Török Ignác Gimnázium tanára 1985-ben szerzett diplomát matematika-kémia szakon. Vallja, hogy az eredményes munkához a tanártársak és a diákok együttműködése szükséges. Az eredmény meg is mutatkozik: diákjait hosszú évek óta megtaláljuk az országos versenyek (Curie-verseny, OKTV) első helyezettei között, sőt tanulói eredményesek a Nemzetközi Kémiai Diákolimpián is. Volt tanítványa köszöntőjében megemlítette, hogy útmutatása alapján ismerte fel az informatika és a kémia, sőt a kísérletek és a zene kapcsolatát. *Kertész Éva*, a Debreceni Vegyipari Szakgimnázium egykori tanára 1973-ban szerzett vegyész diplomát. Diákjai az OKTV első helyezettei voltak, sőt rendszeresen vettek részt a Grand Prix Chimique vegyésztechnikusi diákolimpián, ahol érmet is szereztek. Ezt úgy kell értékelnünk, hogy ez az egyetlen nemzetközi vegyésztechnikusi verseny, a terület a World Skillsen sem szerepel, és sajnálatos, hogy a magyar szakoktatás vezetése nem veszi a súlyának megfelelő tudomást róla. *Váminé Hegyi Angéla*, a Székesfehérvári Kossuth Lajos Általános Iskola tanára színes személyiség. Magyar-orosz szakos diplomája után 2001-ben a kémiatanárit is megszerezte. Most is egyaránt tanít magyar nyelvet és kémiát. Az általános iskolai tanárok feladata nehéz, ők alapozzák meg a későbbi életkorok tanulmányi sikereit. Ezért külön értékelendő, hogy a tanár nő a hátrányos helyzetű gyerekeket is eljuttatja az országos tanulmányi versenyekre, sőt sikeresek a Kutató Diákok Országos Konferenciáján is. *Nagy István*, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium tanára diplomáját Kolozsváron szerezte kémia-fizika szakon 1987-ben, 2000 óta tanít Magyarországon. Sajátos előadásmódjával magával ragadja a diákjait, önbizalmat ad számukra. A legtehetségesebbek jelen vannak az országos és a nemzetközi tanulmányi versenyeken. Diákjaival látogatásokat szervez a legrangosabb kutatóhelyekre (pl. CERN), több éve szervezi a Müller Ferenc Kémia Emlékversenyt.

A díjátadónak minden évben különleges háttérrel ad a zenei és a prózai műsor, amelyet kivételes tehetségek adnak elő. *Kubik Annát* – aki a díjátadók során, az évek alatt lassan tiszteletbeli kémikus lett – nem kell bemutatnunk. Az idén Weöres Sándor „A

A Magyar Kémiaoktatásért díj 2017. évi díjazottjai. Az első sorban: Nagy István, Kertész Éva, Váminé Hegyi Angéla és Karasz Gyöngyi. A második sorban: Fogarasi József, Dr. Riedel Miklós (kuratóriumi tagok), Dr. Szántay Csaba, Dr. Pellionoiszné dr. Paróczai Margit

teljesség felé” című művéből adott elő részleteket. Örültünk a gondolatoknak: „A bölcsesség legyél Te magad. A hit legyél Te magad.” Megemlítette, hogy a hála mintha kiveszőben lenne: vajon hányan látogatjuk meg magára maradt öreg tanárainkat akár egyszer is egy évben? Izgalmas színfolt volt *Dr. Szakács Zoltán* zongorajátéka Chopin, Mendelssohn, Bach műveiből. A kémikusok talán ismerik őt, mint a Richter egyik tehetséges NMR-szakemberét, azt azonban kevesebben tudtuk, hogy virtuóz a zene területén is, koncertező előadóművész. Lám, a zene és a kémia „művészete” mily közel állnak egymáshoz.

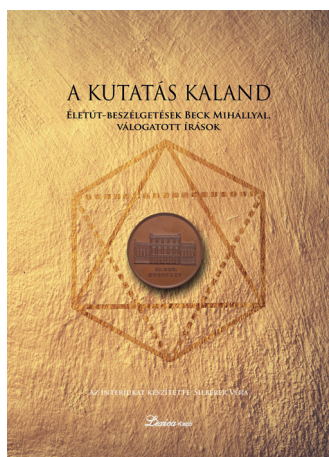
Gratulálunk a díjazottaknak!

Riedel Miklós

KÖNYVISMERTETÉS

Gondolatok Beck Mihály utolsó könyvéről

(A kutatás kaland. Életút-beszélgések Beck Mihállal, válogatott írások. Az interjúkat készítette: Silberer Vera. Lexica Kiadó, Budapest, 2017)

A könyv címe sokat elárul Beck Mihály világszemléletéről, az életét betöltő, világszínvonalú kutatáshoz való viszonyáról. Ennek eredményei, rendkívül gyorsan sikeressé váló pályája minden olvasó számára ismertek. 28 éves korában lett a kémiai tudomány kandidátusa, 34 éves korában doktora, 43 évesen lett akadémikus, 47 éves korában már az MTA Kémiai Tudományok osztályának elnöke, 39 évesen tanszékvezető egyetemi tanár.

Megszámlálhatatlan hazai és nemzetközi elismerés, kitüntetés után halála előtt egy évvel nyerte el a Magyar Tudományos Aka-

démia Aranyérmét, amit évente az egész magyar tudomány egyetlen kiválóságának nyújtanak át.

Térjünk most vissza a könyv címéhez. A hallatlanul széles körű, nagy eredményeket hozó koordinációs kémiai, reakciókinetika kutatás Beck Mihály számára sohasem volt még a szó jó értelmében sem izzadságos munka, hanem sziporkázóan szellemes ötletein alapuló, bravúrosan megtervezett és nagy sebességgel elvégzett kísérletek sorozata, majd a legjobb folyóiratokban, sikeres könyveiben való publikálás: egy szóval *kaland*, ami az eredmények mellett az intellektuális örömök sorozatát jelentette.

E sorok írójának közvetlenül volt alkalma megismerni ezt a munkástílust, hiszen büszkén írhatom le, hogy az életkoraink közötti alig négyéves különbség alapján Beck Mihály első diplomamunkása, majd doktorandusza lehettem, és az irányítása alatt végzett munka (1956–1959) egy életre szóló barátság kezdetét is jelentette. Beck Mihálytól tanultam meg felismerni a kutatásra érdemes témákat; megtervezni, ha kell, villámgyorsan átalakítani a kutatási koncepciót; azt, hogyan lehet a megoldásig egy kutatási téma bűvöletében élni, élvezettel kutatni, végül publikálni az eredményeket egy jól megválasztott, nívós folyóiratban. Bár kutatási területem gyökeresen különböző lett ettől az indítástól, enélkül sohasem érhettem volna el eredményeimet.

Visszatérve a könyvhöz, annak életútinterjú része és a válogatott írások bepillantást engednek Beck Mihály kémikus-tudós területén túlmenően rendkívül sokoldalú világába, ami felölelte a tudománytörténetet, tudományetikát, az áltudományok-paratudományok elleni harcot is. Ezekről – saját tudományos területről írt, külföldön is nagy sikert aratott monográfiáján túlmenően – számos könyvet írt magas színvonalon, a rá jellemző fanyar, ironikus humorral. Ez utóbbiról külön könyvet is írt. Az életútinterjú részben történeti-szociológusi szempontból is nagyon érdekesek a szülőföldről, Szőreg-Szegedről és a második világháború helyi vonatkozásairól általa és felesége, Ébrey Piroska által írt oldalak.

Ennek a könyvnek a bemutatóját a kiadó Beck Mihály részvételével tervezte. Június 20-án, amikor a könyv épphogy elhagyta a nyomdát, Beck Mihály még részt vett a Kémiai Osztály ülésén. Hirtelen összeomlása után, július 31-én bekövetkezett haláláig csaknem állandóan öntudatlan állapotban feküdt. Rendkívüli megtiszteltetés és öröm, hogy halála előtt néhány nappal egy példányt még dedikált számomra. Ezt, egy nagy tudósi, emberi életút összefoglalását, számomra pedig több mint hat évtizedes barátságunk emléként, ereklyeként őröm.

Görög Sándor

A HÓNAP HÍREI

Vegyipari mozaik

Sikerrel szerepelt a BME a Közép-Európai Leuveni Stratégiai Együttműködés idej felhívásán; két kutatási projekt is a nyertesek közé került. „Azt várjuk a CELSA-pályázatok műegyetemi sikereitől, hogy megjön a szakembereink kedve a további kutatási lehetőségek kiaknázásához, és egyre több felhívásra jelentkeznek majd” – hangsúlyozta László Krisztina professzor, miután a nemzetközi felsőoktatási szervezet 2017. évi felhívásának nyertesek között két BME-s kutatócsoport is szerepelt. Hozzátette: „Büszkék vagyunk arra, hogy a kutatási együttműködésünk során közös munkát végezhünk a globális felsőoktatási

rangsorok előkelő, 5. helyére felkerült Leuveni Katolikus Egyetemmel”.

A CELSA-támogatás egyik győztese Antal Péter, a Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszék (VIK) docensének kutatócsoportja. A pályázat címe: *Hiduction: Privacy Preserving data sharing, analysis and decision support in personalized medicine.*

A másik nyertes Poppe László, a Szerves Kémia és Technológia Tanszék (VBK) egyetemi tanárának a kutatócsoportja. A pályázat címe: *Cercito for solids and biocatalysts – Cascade biocatalysis and heterogeneous catalysis for fine chemicals production (ConSolid).*

A nyertes pályázatok rövid összefoglalása a CELSA honlapján érhető el.

László Krisztina elmondta még, hogy a CELSA tevékenysége nem merül ki a pályázatok kiírásában, elbírálásában és támogatásában. A szervezet tagjai ugyanis elhatározták: rendszeresen félnapos workshopokat tartanak negyedéves gyakorisággal segítve a pályázati írást, és a leendő jelentkezők szakmai felkészítését. „Büszkék vagyunk arra, hogy az első ilyen rendezvény a BME-n zajlott, a mi szervezésünkben november közepén.” (*bme.hu*)

Nagy kiadást okoz az új szabály a gyártóknak. Csaknem 20 milliárd forint ráfordítást igényel egy 2019 februárjától életbe lépő uniós szabályozás a hazai gyógyszersektorban – tájékoztatót az új előírásokról Greskovits Dávid, a Magyarországi Gyógyszergyártók Országos Szövetségének (Magyosz) elnöke.

A gyógyszerek biztonsága miatt bevezetésre kerülő új jogszabály alapján 2019-től minden vényköteles gyógyszert egyedi azonosítóval kell majd ellátni. Ezzel lehetővé válik a gyógyszer eredetiségének ellenőrzése abban a pillanatban, amikor a készítményt átadják a betegnek. Az egyedi azonosító rendszer bevezetésének és működtetésének kötelezettsége a Magyosz gyártó tagvállalatainak több tízmilliárdos ráfordítás, a hazai kis- és közepes vállalatokra pedig mintegy 3–3,5 milliárd forint teher hárul. A jogszabály értelmében minden, az egyedi azonosításhoz kapcsolódó költség – például a gyártósorok és a hozzájuk kapcsolódó informatikai, a biztonsági elemekhez tartozó információk tárolására szolgáló adattároló rendszer kialakítása és fenntartása – a gyártókat, valamint a forgalmazókat terheli. (*Világgazdaság*)

Tovább terjeszkedik a Sanofi. Újabb nagyszabású vállalatfelvásárlást hajt végre a Sanofi, tovább erősítve pozícióját a ritka betegségek területén folyó kutatásban és fejlesztésben.

A francia gyógyszeripari konszern hétfőn bejelentette, hogy megveszi a belga Ablynx biotechnikai céget. A Sanofi 3,9 milliárd eurót, részvényenként 45 eurót fizet az Ablynx papírjaiért, ez 45 százalékkal haladja meg a részvény pénteki záróárfolyamát. Az Ablynxre a dán Novo Nordisk is pályázott, de 2,6 milliárd euró ajánlatával alulmaradt.

A Sanofi már korábban együttműködött a belga vállalattal a

FOTÓ: NAPI GAZDASÁG/AJPEK ORSI

gyulladásos betegségek gyógyítására szolgáló készítmények fejlesztésében.

A cég a múlt héten jelentette be, hogy 11,6 milliárd dollárért vásárolja az amerikai Bioverativ gyógyszergyárat. A Bioverativ a hemofília gyógyítására szolgáló készítmények fejlesztésére és gyártására specializálódott.

Magyarországon a Sanofi a Chinoin révén van jelen, amelyet 1991-ben vásárolt meg. (napi.hu)

Richter-csoport – Németország. A Richter Gedeon és a német HELM AG 2007-ben vásárolta fel a Strathmann-csoport Biotec leányvállalatát. A Richter–Helm közös vállalat Hamburgban egy fejlesztőüzemet, Hannoverben és Bovenauban pedig két, cGMP-minősítéssel rendelkező, mikrobiológiai gyártásra specializálódott gyártóüzemet működtet.

A folyamatosan fejlődő biotechnológiai cég specializált bér-gyártási és fejlesztési kapacitást kínál gyógyszer- és biotechnológiai cégek számára, továbbá izgalmas biotechnológiai fejlesztési projekteket keres.

A Richter Gedeon németországi egysége mára több mint két évtizedes szerződéses gyártási tapasztalattal rendelkezik. A kiváló szakembereket tömörítő, interdiszciplináris csapatok segítségével a közös vállalat új egysége, a Richter–Helm BioTec új licen-szgyüttműködések kínál partnerei számára.

Tizenhatszorosára nőtt a Pfizer profitja. A Trump-féle adó-csomagnak hála közel tizenhatszorosára szökött fel a Pfizer profitja a múlt év utolsó negyedében.

A legnagyobb amerikai gyógyszergyár kedden közölte, hogy 2017 utolsó három hónapjában nettó nyeresége elérte a 12,27 milliárd dollárt az egy évvel korábbi 775 millió dollárral szemben.

A profitból azonban 11,34 milliárd dollár a Trump elnök által tavaly decemberben aláírt adótörvény hatásának köszönhető. Az egy részvényre jutó nyereség 13 centről 2,02 dollárra emelkedett.

A vállalat árbevétele csak szerényen nőtt, 13,63 milliárd dollárról 13,70 milliárd dollárra ment föl. (napi.hu)

Az Európai Bizottság kötelezővé tenné az újrahasznosítható műanyag csomagolást 2030-ra. Csökkenteni kell az egyszer használatos műanyagok felhasználását is az Európai Bizottság (EB) napokban bemutatott stratégiája értelmében. Az új stratégia keretében „a vállalkozások javára fogják fordítani az újrafeldolgozást, csökkentik a műanyag hulladék mennyiségét, megszüntetik a tengeri hulladéklerakást, ösztönzik a beruházásokat és az innovációt, továbbá világszintű változásokat idéznek elő”.

A tervezett szabályok javítják majd az újrahasználatosságot és növelik a keresletet az újrahasznosított műanyagok iránt. Ehhez nagyobb feldolgozó létesítményekre és a hulladék hatékonyabb

gyűjtésére, szétválogatására lesz szükség, ami begyűjtött tonnánként várhatóan 100 euróval mérsékli a költségeket.

Az uniós előírások nyomán több tagországban visszaszorult a műanyag zacskók használata, az új szabályozás megalkotásakor ennek mintájára más, egyszer használatos műanyagokra és horgászkelekre fognak koncentrálni. A brüsszeli testület emellett közölte, korlátozásokat terveznek a mikroműanyagok használatára, „ugyan a levegőbe, a vízbe és az élelmiszerekbe bekerülő mikroműanyagok élettani hatása még ismeretlen”. (innportal.hu)

Tizenketten vehették át idén a Pedagógus Kutatói Pályadíjat az MTA Székházában, közöttük Dobóné Tarai Éva, a Berzsenyi Dániel Gimnázium kutatótanára, akinek „Tanulói kísérletek hidrogélekben, egy új, környezetbarát kísérleti eszköz kémiaórákon” című pályamunkáját ismerték el.

Ritz Ferenc összeállítása

MKE-HÍREK

Konferenciák, rendezvények

Rendezvénynaptár – 2018

Időpont	Név	Helyszín
2018. április 6–7.	XVII. Országos Diákvegyész Napok	Sátoraljaújhely
2018. április 13–15.	L. Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny	Szeged
2018. április 23–24.	Analitikai Napok, 2018	Balatonszemes
2018. május 3–5.	II. Young Researchers' International Conference on Chemistry and Chemical Engineering (YRICCCE II)	Budapest
2018. május 9–11.	Biztonságtechnikai Szeminárium, 2018	Siófok
2018. május 28–30.	11 th Conference on Colloid Chemistry	Eger
2018. július 8–13.	22 nd International Conference on Phosphorus Chemistry	Budapest
2018. augusztus	Kémiantanórok Nyári Továbbképzése	Eger
2018. aug. 26–30.	35 th International Conference on Solution Chemistry	Szeged
2018. szept. 25–27.	Chemistry towards Biology: biomolecules as potential drugs in focus (CTB9)	Budapest
2018. szept. 27–29.	Structural biology approaches for drug development (iNext)	Budapest
2018. október 3–6.	61. Magyar Spektrokémiai Vándorgyűlés és Olasz–Magyar Spektrokémiai Konferencia	Budapest
2018. október	Őszi Radiokémiai Napok	Balatonszárszó
2018. november 22.	Kozmetikai Szimpózium, 2018	Budapest
2018. nov. 27–28.	Hungarocoat	Budapest

L. Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny

2018. április 13–15.

Szeged

Versenykiírás: www.irinyiverseny.mke.org.hu

11th Conference on Colloid Chemistry

2018. május 28–30.

Eszterházy Károly Egyetem

3300 Eger, Eszterházy tér 1.

Kiállítók jelentkezését szeretettel várjuk.

Honlap és online regisztráció: <http://www.11ccc.mke.org.hu>

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: Schenker Beatrix, 11ccc@mke.org.hu

22nd International Conference on Phosphorus Chemistry

2018. július 8–13.

Danubius Hotel Flamenco

1113 Budapest, Tas vezér u. 3–7.

Kiállítók jelentkezését szeretettel várjuk.

Honlap és online regisztráció:

<http://www.icpc22.mke.org.hu/>

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: Schenker Beatrix, icpc22@mke.org.hu

35th International Conference on Solution Chemistry

2018. augusztus 26–30.

Hunguest Hotel Forrás

6726 Szeged, Szent-Györgyi Albert u. 16–24.

Kiállítók jelentkezését szeretettel várjuk.

Honlap és online regisztráció: <http://mke.org.hu/ICSC2018/>

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: Schenker Beatrix,

beatrix.schenker@mke.org.hu

Jelölések egyesületi díjakra

Hagyományosan az MKE éves rendes Küldöttközgyűlésén, 2018. májusában kerül sor az egyesületi elismerések kiosztására. Az MKE Alapszabálya IV. 7.§ (2) bekezdése szerint: „Egyesületi elismerésre vonatkozó javaslatot tehet a szakosztály (ezen belül szakcsoport), a területi szervezet, vagy a munkahelyi csoport vezetője a szervezet vezetőségének javaslata alapján, valamint az Egyesületnek (az Alapszabály) 20.§ (1) bekezdésében felsorolt bármely vezető tisztségviselője.” Utóbbiak az elnök, az alelnökök, a főtítkárr, a főtítkárhelyettesek, az Intézőbizottság tagjai, a Felügyelőbizottság elnöke és tagjai, az Etikai Bizottság elnöke és tagjai, valamint az ügyvezető igazgató.

Jelölés az MKE Díjszabályzat 2. melléklete szerinti JAVASLATI LAP kitöltésével tehető, amely letölthető az MKE honlap (www.mke.org.hu) „**Díjak, díjazottak**→**Díjszabályzat**→**MKE Díjszabályzat 2. melléklet**” menüből. Javaslatok a következő elismerésekre tehetőek:

Than Károly Emlékéremre olyan MKE-tagra vonatkozóan, aki az egyesületi élet fejlesztésében több éven át kiemelkedő tevékenységet fejtett ki;

Pfeifer Ignác Emlékéremre olyan MKE-tagra vonatkozóan, aki a vegyiparban (beleértve a gyógyszeripart) hosszú ideig (minimum 20 év) példamutató és eredményekben gazdag munkájával valamely iparág, vállalat vagy vezetése alatt álló részleg fejlődését számottevően elősegítette;

Preisich Miklós-díjra olyan MKE-tagra vonatkozóan, aki az egyesületi életben és a vegyiparban (beleértve a gyógyszeripart) hosszú évekig kiemelkedő tevékenységet folytatott;

Kiváló Egyesületi Munkáért oklevélre olyan MKE-tagra vonatkozóan, aki kiemelkedő társadalmi munkát végez az Egyesületben és minimum 5 éve (megszakításmentesen) tag;

Wartha Vince Emlékéremre olyan MKE-tagra vonatkozóan, aki **írásos pályázattal** bizonyítja, hogy a vegyészmérnöki alkotás terén kiemelkedő tevékenységet fejtett ki. A pályázatot több MKE-tagból álló csoport is benyújthatja. A pályázati feltételek a www.mke.org.hu honlapon olvashatók.

Náray Szabó István Tudományos Díj a kémia tudományában kifejtett kiemelkedő munkásságért adományozható. Aki elő-

zetenen már tett javaslatot, kérjük, erősítse meg azt, vagy a javaslati lapon ismételtelen nyújtsa be.

A jelölések beküldési határideje: 2018. március 31.

A kitöltött JAVASLATI LAP, illetve a Wartha Vince Emlék-éremre történő jelölés pályázata beküldhető:

Elektronikusan, e-mail: androsits@mke.org.hu

Faxon: 06 1 201 8056

Levélben: Magyar Kémikusok Egyesülete (1015 Budapest, Hattyú u. 16.), ahol személyesen is leadható(k) a jelölés/jelölések.

Az MKE-tagsággal kapcsolatban felvilágosítással tud szolgálni Süli Erika (MKE Titkárság).

Tájékoztatjuk tisztelt tagtársainkat, hogy

személyi jövedelemadójuk 1 százalékának felajánlásából idén 739 149 forintot

utal át a NAV Egyesületünknek.

Köszönjük felajánlásait, köszönjük, hogy egyetértene a kémia oktatásáért és népszerűsítéséért kifejtett munkánkkal. A felajánlott összeget ismételtelen a hazai kémiaoktatás feltételeinek javítására, a Középiskolai Kémiai Lapok, az Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny, a 10. Kémikus Diákszimpózium, valamint a 2017-ben kilencedszer megrendezett Kémiatábor egyes költségeinek fedezésére használtuk fel, valamint arra a célra, hogy kiadványaink (KÖKÉL, Magyar Kémikusok Lapja, Magyar Kémiai Folyóirat) eljussanak minél több, kémia iránt érdeklődő, határon túli honfitársunkhoz.

Ezúton is kérjük, hogy a 2017. évi SZJA bevallásakor – értékelve törekvéseinket – éljenek a lehetőséggel, és személyi jövedelemadójuk 1%-át ajánlják fel az erre vonatkozó Rendelkező nyilatkozat kitöltésével.

Felhívjuk figyelmüket, hogy akinek a bevallás pillanatában adótartozása van, az elveszíti az 1% felajánlásának a lehetőségét!

Az MKE adószáma: 19815819-2-41

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy amennyiben a NAV készíti el az adóbevallásukat, úgy külön kell nyilatkozni az 1 százalékról.

Terveink szerint 2018-ban az így befolyt összeget ismételtelen a hazai kémiaoktatás feltételeinek javítására, a Középiskolai Kémiai Lapok, az L. Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny, a XVII. Országos Diákvegyész Napok, valamint a 2018-ban tizedszer szervezendő Kémiatábor egyes költségeinek fedezésére használjuk fel.

Továbbra is céljaink közé tartozik, hogy kiadványaink (KÖKÉL, Magyar Kémikusok Lapja, Magyar Kémiai Folyóirat) eljussanak minél több, kémia iránt érdeklődő, határon túli honfitársunkhoz.

Előfizetés a Magyar Kémiai Folyóirat 2018. évi számaira

A Magyar Kémiai Folyóirat 2018. évi díja fizető egyesületi tagjaink számára 1400 Ft. Kérjük, hogy az előfizetési díjat a tagdíjjal együtt szíveskedjenek befizetni. Lehetőség van átutalással rendezni az előfizetést a Titkárság által küldött számla ellenében. Kérjük, jelezzék az erre vonatkozó igényüket!

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2017-ben kettős előfizetéssel hozzájárultak a határon túli magyar kémikusoknak küldött Folyóirat terjesztési költségeihez. Kérjük, aki teheti, 2018-ban is csatlakozzon a kettős előfizetés akcióhoz.

MKE egyéni tagdíj (2018)

Kérjük tisztelt tagtársainkat, hogy a 2018. évi tagdíj befizetéséről szíveskedjenek gondoskodni annak érdekében, hogy a Magyar Kémikusok Lapját 2018 áprilisától is zavartalanul postázhassuk Önöknek. A tagdíj összege az egyes tagdíj-kategóriák szerint az alábbi:

• alaptagdíj:	9000 Ft/fő/év
• nyugdíjas (50%):	4500 Ft/fő/év
• közoktatásban dolgozó kémiatanár (50%)	4500 Ft/fő/év
• ifjúsági tag (25%):	2250 Ft/fő/év
• gyesen lévő (25%)	2250 Ft/fő/év

Tagdíjbefizetési lehetőségek:

• banki átutalással (az MKE CIB banki számlájára: 10700024-24764207-51100005);

• az MKE Titkárságán igényelt csekken;

• személyesen (MKE-pénztár, 1015 Budapest, Hattyú u. 16.)

Banki átutalásos és csekkes tagdíjbefizetés esetén a **név, lakcím, összeg rendeltetése** adatokat kérjük jól olvashatóan feltüntetni.

Ahol a munkahely levonja a munkabérből a tagdíjat és listás átutalás formájában továbbítja az MKE-nek, ez a lista szolgálja a tagdíjbefizetés nyilvántartását.

HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXXIII. No. 3. March

CONTENTS

Nobel prizes 2017

Chemistry 70

PÉTER PUSZTAI, ÁKOS KUKOVECZ, and ZOLTÁN KÓNYA

Physiology or Medicine 74

GYÖRGY BENEDEK

Physics 76

LÁSZLÓ ÁRPÁD GERGELY

Surface chemistry research at Szeged University.

From nano- to atomic scale surface analysis 80

JÁNOS KISS

Chemistry in Europe, 2018-1 87

Coca-Cola: myth and reality 91

PETRA TOLVAJ

Rubik's cube in space exploration. Ionic liquid propelled

nano-spacecrafts 96

TIBOR BRAUN

Chembits 100

GÁBOR LENTE

The Society's Life 102

News of the Month 104

Tartsuk fenn a nemzetközi együttműködést: a kémiának nincs nemzetisége

Sir John Holman, a Royal Society of Chemistry elnöke a nemzetközi együttműködések Brexit utáni fenntartásának fontosságán elmélkedik.

Nemrég a Német Kémiai Társaságnál (GDCh) tettem látogatást: a 150 éves évfordulójukat ünnepelték. A Royal Society of Chemistry (RSC) kiterjedt kapcsolatokat ápol a Német Kémiai Társasággal, és így kitüntetett szerepet kaptunk az ünnepi programban. Fantasztikus ünnepséggé zajlott a Berlini Filharmónián, briliáns szervezés mellett.

Rövid beszédet tartottam a közös eredetünkről, és hangsúlyoztam, hogy a kémiának nincs nemzetisége. Nemzetközi tudományterület, nemzetközi nyelven és határokon átvélő együttműködéssel.

Amikor a GDCh a 25. éves évfordulóját ünnepelte, az RSC elnöke – illetve a Chemical Society elnöke, ahogyan akkor hívták – a GDCh elnökének küldött üdvözlésében ugyanezre mutatott rá: a kémiának nincs nemzetisége. Ez ugyanúgy igaz ma is. A Brexittel a nyakunkban, ma még inkább szükséges ezt hangsúlyoznunk, mivel a kémia, mint bármely más tudomány, a határokon átkelő tudósokon múlik, és ha nem járnak át a határokon, akkor nem tudnak együtt munkálkodni. Elcsodálkozhatunk, miért számít ez ma annyira, az internet világában, de igenis sokat számít, mert emberek vagyunk, és az emberek akkor dolgoznak a legjobban, ha személyesen találkoznak.

Igy az egyetlen felülmúlhatatlan téma, amit mindig igaznak találok, ha külföldre megyek, az, hogy a kémiának nincs nemzetisége, és a tudósoknak szabadon kell a határokon átjárniuk, hogy együttműködjenek és kicseréljék nézeteiket.

A Royal Society of Chemistry nagy nemzetközi tiszteletnek örvend. Nemcsak azért, mert nagyon régóta fennálló szervezet – az egyik legrégebben alapított kémiai társaság a világon – hanem azért is, amit ma teszünk. Igen sikeres nemzetközi kiadói tevékenységet folytatunk, konferenciákat szervezünk, folyóiratokat jelentetünk meg – sokféle módon kapcsolatba kerülünk az emberekkel az egész világon. Tagjaink vannak szerte a glóbuszon, a legfrissebb adatok szerint 124 országban.

Amikor utazol, folyamatosan tanulsz. De rájössz arra is, hogy meglehetősen sok hasonlóság van abban, ahogyan a tudósok a tudományt művelik, és ahogy motivációt szereznek.

Más országokat meglátogatva arra is rá kell jönnöm, milyen szerencsések vagyunk sok szempontból, hogy erős egyetemi rendszerünk van az UK-ban, ami kétségkívül világszínvonalú. Láthatjuk, milyen hosszú utat kell megtenni számos országnak, hogy a fejlődés adott szintjére érjen, de azt is látjuk, milyen gyors léptekkel haladnak. Különösen olyan országok, mint Brazília vagy India.

Kétségek a Brexit körül

A Brexit most egy sor bizonytalanságot okoz. Úgy érzem, a kémikusok szerte a világon csalódtak, és attól tartanak, hogy nem szándékoznak együtt cselekedni velük, ahogyan tettük azt a múltban. Meggyőződésem, hogy minden, amit teszünk, azt demonstrálja: nyitottak vagyunk az együttműködésre. Nagyszerű, hogy a EuCheMS-konferencia jövőre Liverpoolban lesz, ahol meg-

mutathatjuk, hogy továbbra is készek vagyunk erős együttműködésre európai partnereinkkel.

Ami az RSC-t illeti, még szélesebbre tárjuk kapuinkat – és nem bezárjuk azokat. Az, hogy az a megállapodás, amit a kormány el fog érni, segít-e bennünket ennek a megvalósításában, majd meglátjuk. Csak remélni tudjuk, és azt tanácsolhatjuk és mondjuk a kormánynak, hogy ez nemcsak az anyagi támogatáson, hanem az embereken is múlik. Ez az emberek könnyű mozgásán múlik, és része a tudományos miniszter magas szintű érdekérvényesítésének a Brexit-tárgyalásokon. Szerencsére, ennek az állásfoglalásnak hangot adhatok, és gondolom, meg is értem, de ő egyetlen miniszter a sok között, és nekik egymással versengő igényeik vannak – a sokféle feszültség különféle irányokba húz a Brexit-tárgyalások során.

A feladatunk ma az, hogy biztosak legyünk abban, hogy a tudomány igényei világosan megfogalmazódnak, és azokat újra meg újra hangsúlyozzuk, mivel teljes meggyőződéssel hiszem, hogy az erős tudomány ebben az országban mindenki számára előnyökkel jár. Nem csak a tudósok élveznek előnyöket, mert az az ország, mely erős tudományos alapokkal bír, erős technológiai alapokkal is rendelkezik fog és erős gazdasági ismeretekkel is fel lesz vértelve.

Nagyon fontos, hogy világos, egyszerű üzenetet fogalmazzunk meg! Ez nagyon összetett helyzetet, és a tudósok megértik a bonyolult helyzeteket, de nem szükségszerűen értenek ahhoz, hogy ezeket világos üzenetkévé egyszerűsítsék le. Ez az, amit most tennünk kell – konszenzusra kell jutnunk egy egyszerű, világos üzenetben. (*Horizont 2020 Hírek, 2017. 10. 12.*)

Az egyesült királyságbeli tudósoknak távoznuk kell az EU-s projektekből

Az Európai Bizottság tisztázta, hogyan fogja kezelni tudományos kapcsolatait az Egyesült Királysággal, miután az ország 2019-ben elhagyja az Uniót.

A Bizottság kutatási részlegének honlapján jegyzékben tájékoztatta az UK-kutatókat, hogy ha az Egyesült Királyság nem köt új kooperációs egyezményt Brüsszellel, akkor nem részesülhetnek semmiféle uniós támogatásból.

A jegyzék kimondja: ha az Egyesült Királyság a támogatási időszak alatt vonul ki az EU-ból anélkül, hogy egy EU-val létrejött egyezmény kimondaná, hogy a brit pályázók továbbra is jogosultaknak tekintendők, akkor a brit állampolgárok megszűnnek jogosultak lenni arra, hogy EU-támogatásban részesüljenek, illetve távoznuk kell a projektekből.

A jegyzék megerősíti a jogi személyek jogosultságát arra, hogy részt vegyenek, illetve részesüljenek az EU-támogatásokban a Horizont 2020 programban, amíg az Egyesült Királyság tagállam marad.

Mike Galsworthy, a Tudósok az EU-ért kutatástámogatási csoportjának alapítója kijelentette, hogy a jegyzék „azonnali bizonytalanságot fog kelteni az UK-beli potenciális pályázók körében és azon EU-beli pályázók körében, akik UK-beli partnereikben gondolkodnak”.

Az, hogy az Egyesült Királyság a kilépés után befizet-e még a Horizont 2020 programba vagy sem, a jelenleg is folyó tárgyalások részét képezi. (*Horizont 2020 Hírek, 2017. 10. 18.*)

Fordította: **KT**